Масса а мехкашкара пролетараш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай областен комитета а Грозненски горкома а, Нохч-ГІалгІай АССР-а оргкомитета а Грозненски къахьегамхой депутатий Совета а орган

Кхаьра 1 январь 1958 шу
№ 1 (2167)
Мах 20 кеп.

Кхы а беркатегІа, дІаьхегІа, хозагІа хургда советски наха хьахинна керда шу. Ираз долаш даькъал шу хилда шун, новкъостий!

1958

Шийна тІехь дувца хІамаш дика а доккха а хиларца дог ураувттадеш, тІера вала ца могаш, сакъердаме книжка дийшаь а ваьнна, тІеххьара оагІув хьайилларах тарра, денна тІехьа ди доалаш чакхдаьлар 1957-гІа шу—вай Даьхенна дукхха коталонаш яьха, коммунизмага бодача новкъа цунга цхьаькха а турпала гІа баккхийта къаьна шу.

Социалистически промышленность, юрта боахам, культура дегІайоалаяра даькъе советски нахага 1957-ча шера дуденнараш чот йоацаш дукха да. Планах 7,1 процент дегІайоалае лаьрхІа хинна промышленни продукци 10 процент дегІаенай. Цу цхьан шера вай мехкарча колхозашкеи совхозашкеи йиъ миллион бежан, бархІ миллионал совгІа жаи гаьзарии тІакхийттад. Дуне мел латт сийле йолаш хургда дІадахача шера советски Іилманеи техниканеи карагІдаьннараш: цІаккха ца хезача сухалца лела пассажирски самолет «ТУ-114», континенташта юкъе лела баллистически ракеташ, советски сага кулгаша говзалца хьаяь сигал яхийта цаІ а цул тІехьагІа цхьаькха а лаьттан спутникаш... Массах да уж!

Советски Іаьдал эттача укх шовзткъа шера даь даьнначун чот а теха, укх гарггарча шерашка де дезачун керда мул билла шу да дІадаьнна 1957-гІа шу.

Къаьстта белгалдаьннад дІадаха шу Нохч-ГІалгІай республикерча къахьегамхошта. Кхоачаш цхьа шу а даьннадац Коммунистически партеси Советски правительствоси баьча соцамах Нохч-ГІалгІай республика юхаметта оттае йолаенна. Цу юкъа республикерча къахьегамхоша соахкарчул 11,4 процент дукхагІа арахийцай продукци, дуккха а дукхагІа дІаденнад паччахьалкхенна ялат, гидуаргаш, комсаш, дулх шура, фуаш, тха, кхыйола продукташ.

Цхьатарра дІалаьрхІача, хІара Іаттагара йоаккхаш йола шура соахка яьккхачул 340 литр дукхагІа я. Республике хьалдаьд наха чуІе 77 эзар квадратни метр хиллал дола цІенош — соахка даьрел шозза гаргга дукхагІа хул уж.

21-ча декабре СССР-а Лакхерча Совета сессе ше къамаьл деш Н. С. Хрущевс аьлар: «Дика дар 1957-гІа шу. 1958-гІа шу кхы а дикагІа хургда мотт сона!»

Иштта хиннадац массаза а. Дуккха бІаь шераш дІаихад шоай дегашта дукха безабенна болх бе, шоай вахар тоаде вІаштІехьа ца доалаш адамашта юкъера дикагІа бола нах бусаш. Дунен тІа мел йола хозале шоай кулгашца хьаеш болча къахьегамхошка моцал, къел кхачийта ца Іеш, шоашта безабеннача балхах а уж хьегабеш дар капиталистически акха закон. КІоарга хьаькъалаш долаш, йоккхий говзалаш йоахкаш мел нах ба хІанз а капиталистически мехкашка адамашта а мехка а пайдана хургдолча гІулакха къахьега тар ца луш, шоашта кхоана хургдар фуд ца ховш!

Капитализман Іоткъамах адамаш мукъадаьннача мехкашка: Советски Союзе, боккхача Китай мехка, халкъий демократи эттача кхыча мехкашка къахьегамхошта массаз а шоай кхоане шаьра бІаргагу, из шоай ираза кхоане тоаеш, хозъеш да цар мел тохаш дола кулг.

Дунен тІа эггара хьалха капитализман лоал тІера кхессаьча СССР-а болхлой классана, колхозникашта, советски интеллигенцена хов лаьттан тІа а кІал а мел дола рузкъа, эггара хьалха латтача, кхы мел долча мехкашта никъ боахаш долча Іилманна кораяь массе а говзал шоай доалахьа, шоай гІулакха йолга — цудухьа цар кхоане сатийна я. Советски мехкара нах, уж кхе ме кхув, къонагІа хул, хІана аьлча, хьалъю гІишлонаш дукхагІа ме хул, заводий, фабрикий, шахтай мехкдаьтта доаккхача промыслай болх сов ме боал, колхозий, совхозий кхашка ялаташ дикагІа ме хьувкъ, кердача электростанцей лампаш сийрдагІа ме йоал—Даьхе къонлу.

Шоай хІаман даьй а хинна къахьегамхой дІаоттар, бІаьхийча наьха тоабашта аттача гІолла тІауха пайдаш къахьегамхоша дІакъовлар ла а ца могаш, адамашта керда тІом качболла гІерташ да империалистически мехкашкара цхьацца дола гІозараш. Уж цар бІеха планаш йохаяра гІулакха чІоагІа лоархІам болаш я дерригача дуне тІарча коммунистическии болхлойи партей викалаша Москве тІаийца Декларации машара Манифести. Дунен тІарча адамий низаш тІом ца хилийта оарцагІа доале, тІом юхатоха йиш я — ишта ба цу документай керттера чулоацам.

Керда шу долалуча хана хургдар хьехадеш Іаьдал да. Советски наха дерригача дунеина хозаргдолаш дІайоах шоашта дезар фуд. Къаьоеннараш массаз а къона латтилга, воай гІоза бераш иразаца кхувлга, са санна дукха езаш йола нана—Даьхе кхы а дукхагІа чІоагІлулга, цІаккха а морхо къайла ца боаккхаш къахьегамхошта ираз е малх хьежилга, Машар, Вошал, ДоттагІал — из да Советски Сага хьашт дар. Долче — из иштта хург а да. Цунна бола тешам ба цІаккха а гІалат ца йоалаш, толама тІехьа толам боаккхаш, адамаш иразага кхувлаш йола Советски Союза Коммунистически парти.

Къаьнадар хоастаде, къонадар эца оалаш да. ДІадахача къаьнача шера, из накъадоаккхаш, ала хоза дош а, тІадоагІача кердача шера дІадала цІена дегаш, сийрда хьаькъал, турпала маьженаш — цунна мел эшар а долаш ва доллача хІаманга низ кхоачаш вола советски саг.

ДІадахача шерах када дезаш дац вай — цох даьнна беркат чот йоацаш дукха да. ДІадахача шерах иштта мара хьага дезаш а дац вай — вайна шаьра хов хьаэтта керда, 1958-гІа, шу кхы а беркатегІа, дІаьхегІа, хозагІа хургдолга.

Керда шу хьаотташ хургдар дувцаш хул. Хьахиннача шеро ше мел хьегаш дола къа вай толе хьегаргда!

Ираз долаш даькъал шу хилда шун, новкъостий!

Ираз долаш шу хилда!

Шера йола план ханал хьалхагІа

Грознерча станцен железнодорожникай коллективо, шера йола, вагонаш йоттареи Іойоассаяреи программа ханал хьалхагІа кхоачашъяьй. Шера йоагІача планал совгІа 10 эзар вагон еттай, 8 эзар вагон йоассаьй.

Социалистически яхь шерра йоаржаяьча станцен дежурнешеи, составителашеи, стрелочникашеи, сцепщикашеи, маневрови диспетчерашеи декхар тІаийцад, керда шу долалуча хана воганаш йоттареи йоассаяреи цифра планах йоагІачул совгІа 15 эзар вагонага кхоачае, аьина.

Уж деккхараш кхоачашдеш хьалхале лелаю новкъ. Аврамченкон комсомольско-молодежни сменас.

С. ВОРОНИН.

Ши бутт хьалха

Йоккха а барттайна а коллектив я Первомайскерча Лесоучастие. 400 саг волча барттайнача коллектива юкъе 109 гІалгІа ва. Социалистически тІалоацамаш доккхача толамашца кхоачаш а деш, ялхлагІгІча пятилеткан шоллагІча шера план ноябрь бетта кхоачашъяьй новкъ. Губин начальник волча Первомайски лесоучасткан коллективо. ТІеххьарча пятилеткан шоллагІча шеболх бу цо. Коллектива юкъе дукха ба доккхий балха толамаш даьхараш.

Пилорама тІа, новкъост Дзейтов Юнуса бригадаца болх беча развальщицас новкъ. Симонова Зинаидас 120—130 проценти, хенаш керчадеш волча новкъ. Балаев Абос 130—150 проценти кхоачашъяьй ноябрь бетта балха планаш.

— Кердача 1958-ча шера тхой вежарашца-эрсашца, царгара балха опыт хьа а эцаш, кхы а дикагІа болх бергбоаха,—аьлар хьалхале лелаеча болхлочо новкъ. Балаев Абос.

МАГАМЕДОВ Хь.

СУРТА ТІА: Балаев Абои Симонова Зинаидеи хи хьалаьца латт.

ПЛИЕВ И. сурт.

Москва. Сарахьа ЦІеча майдане.

В. СОБОЛЕВА фото. Фотохроника ТАСС.

План ханал хьалха кхоачашъяьй

Грознерча «Красный Молот» яхача завода № 1 йолча чон лоаладеча цехо шера йола план 103,1 процент 9-ча декабре кхоачашъяьй. Цеха коллективо ше ца кхоеши хьинареи къахьегарца а, керда техникеи хьалхара балха говзали юкъе йоалаярца а, кхоачашйир из план.

Дахача шера производстванна юкъе дуккха доаладаьд керда хІамаш а техника а: чонах оатхалаш еча технологен юкъе а, къахьегама процессаш механизмашца еш а, къахьегам дика вІашагІболлаши цун гІулакхаш тоадеши а.

Лепетуха М. «Красный Молот» яхача завода № 1 йолча цеха обрубщик. Балха боарам 250 процент кхоачашоеш ва.

ХІанз цеха хьалхашка латташ керда доккхий декхараш да, берригача низаца уж кхоачашде лаьрхІа я цун коллектив. Цу тайпарча, керттерча декхаращца лархІа дезаш да, технологически процесс дикагІа тоа а яь, цхьайола оатхалаш брак йоацаш хьаелга а, балха овсарал лакхъелга а.

Уж декхараш кхоачашдулаггда шин наькъаца: 1) пневматически кокильни станокашца оатхалаш лоалаеш хьаярцеи; 2) чІийний яьшкай массехк кІала модель ярцеи.

Кокильни пневматически станокаш болх бе йолаялийтача дукха хІама ца эшшаш еррига а оатхалаш царчу лоалаеш хургья. № 5 йолча цехе еш я ДМК-0,5 яхача пийшка кожух. Из кийчъяь яьлча тхога йиш хургья электропийшкашка чон лоаладе а, чон лоаладеш хьаеш йола дуккха а, зІамига габарит йола оатхалаш цу станокаца хьае а. Цо хоалуш брак лох а ергья, балха овсарал лакх а ергья.

ХІанз цехе кийчъеш я коркови форман станок.

Лоаладаь чон дикагІа хилийтарна лаьрхІа да доккха чІоагІал дола магниеви чон делга. Шеръе езаш я металла моделаш кийчъю модельни участок.

Ший декхараш дика ховш йолча тха коллективо берригга низ тІахьоргба шийна хьалхашка латта декхараш кхоачашде а, хІанз хьахиннача кердача шера кхы а дикагІа балха хьокхамаш даха а.

МАНЯК В.
№ 1 йолча цеха начальника заместитель.

Давыдов. «Красный Молот» яхача завода № 1 йолча цеха заливочни участка мастер. ДикагІа бола болхло.

Трактораш тоаяра квартальни план кхоачашъяьй

ХьалхагІа печато хоам баьча бесса 4-ча квартала йола трактораш тоаяра план декабра хьалхарча декаде кхоачашъяьй Нестеровскии Наурскии МТС-аша а, Шалинскии Овошай-шурий № 2 йолчеи совхозаша а. Декабра 2-ча декаде трактораш тоаяра йола квартальни план ханал хьалхагІа кхоачашъяьраш юкъе яхар: Грозненски шурийи, Ермоловскии, Гудермесскии, Гвардейскии, Красноармейскии совхозаш а, Малгобекскии Веденскии МТС-аш а.

Декабра 2-ча декаде бІаьстан кхашкарча балхашка кийчъяь яьнна 150 трактор я. Трактораш тоаеш квартальни план кхоачашъярна гаргга я Грозненскии, Каргалинскии, Карабулакскии, Орджоникидзевскии, Червленскии, Шелковскойи МТС-аш.

1958 шера планах болх бу

Грознерча Мясокомбината къахьегамхоша 20-ча декабре кхоачашъяьй валови продукции колбасни изделеши арахецара производственни план. Цул тІехьарча хана планал совгІа еннай 3 миллион сом гаргга валови продукци.

* * *

Центральни ремонтно-механически завода коллективо ше тІаийца социалистически декхараш кхоачашдаьд — валови продукци арахецара план — 10 декабреи, товарни продукци арахецара — 20 декабреи. 20-ча декабре денз 1958 шера планах боагІа болх беш я коллектив.

* * *

Грозерча Ленински района «Клара Цеткина» цІерагІча артела коллективо, 1957 шера йола план 20-ча декабрга кхоачашъе аьнна, ше тІаийца хинна социалистически декхар ханал хьалха, 17-ча декабре кхоачашдаьд. План яр 2245 эзар сом продукци арахецар, кхоачашъяьй 2250 эзар сом.

* * *

Грозерча Винзавода коллективо ше тІаийца социалистически декхараш кхоачашдеш шера йола производственни план кхоачашъяьй 4 декабре, валови продукцен — 100,2 процент, товарни продукцен — 109,3 процент.

Арахецача продукцен шийх дІабода мах 10 процент лохбеннаб, балха овсарал 102 процентага кхоачаш лакхъеннай. Шера йолча планал совгІа арахийцай 1220 эзар сом товарни продукци.

„1957-гIа шу дика дар. 1958-гIа шу кхы а дикагIа хургда мот сона“ (Н. С. ХРУЩЕВ).

1958 шу долалуш

Советски наьха оамал я керда шу долалуча хана, дIадаьннача шера шоаш баьча наькъага юха хьожаш, цу шера баьча балхо фу деннад хьожаш,

Дахача шера, ялат дIадувш дола лаьтта совгIдаьккхар, кIоторгаш тIа а яьнна латта гувнаш ахарца. Йоккха моттиг къоастайир, даара а хьайбашта доакъарийна а чIоагIа эшаш йола культура-хьажкIаш дIае. Иштта, «Кавказ» яхача колхозе дIайийра 1500 гектар хьажкIаш (1956 шера йийначул 400 гектар совгIа). Цо колхозага таро хилийтар 5410 тонн силос кийчъе (1956 шера — 2620 тонн мара яцар), цунца, хьайбашта диззача шера эшаш дола маша доакъар Iалаш а деш. Цул совгIа, иштта хьажкIаш дIаеро 10 эзар центнер концентраташ кийчъяйтар колхозага (хьалха 1 эзар центнерал совгIа хилацар цига концентраташ). ГIадамех яьккха каг хIанза хьайбай фермашка хьатIа а эзай. «Ингушскии», Алханчуртскии, № 4 йолчеи совхозашка а йийра, иштта эша доакъар Iалашде вIаштIехьа а доалийташ 2600 гектар совгIа хьажкIаш.

ХIанзчул ши шу хьалха Малгобекерча боахамаша лу шура геттара кIезига яр. Хьалхле лелаеча «Кавказ» яхача колхозе а хIара фуражни Iаттагара йоаккха шура 1000 килограммал дукхагIа яцар. Кхыча тайпара болх бир юрташкарча къахьегамхоша дIадахача шера: гарггарча шерашка сага сих лаьрхIа дулх, даьтта, шура яккхара Американна тIехьакхе аьнна коммунистически партес оттадаь исторически декхар сихагIа кхоачашдарна колхозникаша лоархIам боллаш толамаш даьхар. Цхьа фуражни Iаттагара йоаккха шура колхозе 2000 килограммал совгIа хилар, хIаьта дояркаша Компанейцева Натальяс, Перепелицина Марияс шоаш доал деча хIара Iаттагара 2600 — 2700 килограмм шура яьккхар.

Цу цифралла тIех баьлар дояркаш южарий Гагиевы Аьсети, Мареми, Розаи, Хамхоева Роза, Галаева Зина.

Доакъар база чIоагIа хиларо, дIадахача шера Iомаяьча говзало, доахан дикагIа хиларо, халагIа долча балхашта механизаци яро дояркашка торо хилийтар юккъера лаьрхIача хIара Iаттагара 1958 шера 2500 килограмм шура яккха декхар тIаэца, хIаьта дояркаша южараша Гагиевы. Пешхоева Галинас, Крутугузова Таисес, Пастушенко Еленас, Умаханова Эликас, Перепелицина Марияс, Лагерная Марияс иштта кхычар а тIаийцад хIара Iаттагара 3000 килограмм шурий йоаккхилга, Компанейцева Натальяс 3100 килограмм йоаккхилга.

Доккхий толамаш даьхад мехкарча говзал йоаллаш болча жа лeладеча нахах цаI волча Шелест Ивана кулгалдеча жа леладераша. 1957 шера хIара устагIанна тIера 5, 63 килограмм тха даьккхад. 100 гектар лаьттан лоархIам бича 3, 5 центнер тха даьккхад. Чабанаш Хрипко, Цымуладзе. Киселев ВСХВ дакъалацархой ба. Колхозо жа леладарах 2, 2 миллион сом пайда баьккхаб. Жа леладара шера план кхоачашъяьй Алханчvртскии №-4 йолчеи совхозаша.

«Кавказ» яхача колхоза жа леладеча болхлоша декхар тIаийцад укх, 1958 шера юккъера лаьрхIача хIара устагIанна тIера 5, 7 килограмм диткъа тха даккхеи, хIара 100 жийнагара 115 Iаьхар кхебеи. ВоккхагIа волча чабана С. Хрипкос дош деннад хIара 100 жийнагара 135 Iаьхар кхебеи, хIара устагIанна тIера 5, 8 килограмм диткъа тха даккхеи.

Колхоза хьакхарчашка хьожараша а иштта лакхъяьй хьайбай продуктивность. Хьакхий дулх, 1956 шера даьккхачул 25 процент дукхагIа даьккхад. Из бахьан долаш колхозо ханал хьалха кхоачашйир пачхахьалкхенна дулх дIадалара план. Дика къахьийгад цига хьакхарч лелаераша — Конарева Татьянаси, Голова Марияси, Бугаенко Парасковьяси иштта кхыбараша а.

Хьакхий дулх даккхара план кхоачашъяьй Алханчуртскии №-4 йолчеи совхозаша а. Попова А., Колоева Е., Хестанова Л. шоаша кхоабаш йолча хьакхарчашта хIара дени-буси тIакхеташ дола привес 608 — 666 граммага кхоачадаьд. «Кавказ» яхача колхоза хьакхарч лелаераша дош деннад 1958 шера хIара яхкаш йолча хьакхийгара 18 хурск хьалкхее, 1500 хьакха чуоттаяь кхаба, 115 тонн хьакхи дулх даккха.

1957 шера тIаийца декхараш кхоачашдир №-4 йолча совхозеи «Кавказ» яхача колхозеи оалхазараш леледераша. №-4 йолча совхоза оалхазараш леладераша Бондаренко Марияс, Иножаева Губане, Чудина Валентинас хIара котамгара юкъера лаьрхIача 120 фуъ гулдир. Кердача шера цар дош деннад хIара котамгара125 фуъ гулде. 100 фуъ гулде лаьрхIад колхозерча оалхазараш леладераша а.

Хьайбаш леладерий толамаш даха торо хилар полеводашеи механизаторашеи шоаш ца кхобеш балхаш дарах. Малгобекски МТС-а коллективо тракторни балха шера план 106 процент кхоачашъяьй, 35 тонн доагам кхо а деш.

Буртиг бола ялаташ дIадалара план 105, 5 процент кхоачашъяьй.

ТIехдика болх бир ахархоша бригадира Пащенко Ивана, Таласов Михаила, Яндиев Ахьмада, Кортоев Солса, Кортоев ИсмаIала, звеньевойша Балаев Iайшата, Чередникова Верас, кхычар. Ялаташ чуэцаш лакха хьокхамаш даьхар механизатораша Яндиев Урусхана, Шадро Ивана, Тимченко Михаила, Мамилов Ибрахьама, Досхоев Султана иштта кхычар. Цар массазза а сменни боарамаш шолха кхоачашдора.

Доккхий толамаш даьхар ВСХВ дакъалацархо волча, дукхача хана денз хьажкIаш ювш волча Агадженянц Акопа кулгалдеча «Ингушски» совхоза хьашкIаш лелаеча звенос. Боккхийча наха хIара 8 гектара тIара 62 центнер хьажкIаш томараш тIехь яьхар. Звеньевой волча Агадженянца ВСХВ медаль еннай.

1958 шера ялат хьувкъийтара болх дIадахача шера гурахьа болабир Малгобекерча ахархоша. 9830 гектара тIа агротехнически дикагIча хана, дикагIа долча семенашца гурахьа ялат дIадийра. ДукхагIадар узкорядни перекрестнии методашца дIадийра.

Лаьтта леладара культура лакхъеш ахархоша лаьрхIар бIаьсти лаьтта оахалга мамогга кIезигагIа де. Цу гIулакха гурахьа 9514 гектар зябь аьхар. Цо дукха хIама ца эшаш Iалашдергда зяба тIа гIолла бIаьсти ялаташ дIадувлга а ялат хьувкъар лакхделга а.

Дукха уйла тIаяхийтар сомийи комсийи бешамаш шеръеш. ХIанз районе 154,5 гектар сомийи 42,2 гектар комсийи бешамаш я. Бешамашка ший ханнахьа де деза гIулакх дир. Комсаш шеллала кIалхара яьхар.

ХIанз дуккха транспорти нахи ба моттигашкара удобренеш кхашка дIакхухьаш. Дика хьожаш кийчъеш латт семенной материал а.

Айбенна ба машинашта ремонт еча мастерскешкара болх а. Трактораштa а кхыча машинашта а ремонт еш дуккха нах боахк. Тракторашта ремонт яра квартальни план кхоачашъяьй Малгобекски МТС-о, «Алханчуртскии» № 4 йолчеи совхозаша. Цар коллективаша дош деннад 1958 шера 1-ча феврале юртабоахаман ерригача машинашта ремонт яь яккха. Малгобекски МТС-а механизатораша тIаийцад 1958 шера 60 эзар центнер ялат чуэца из 1957 шера даьккхачул 10 эзар центнер духагIа да. Цар лаьрхIад 3500 гектар кIаьда лаьтта аха, из деш ремонт яра лаьрхIа 25 эзар соми 25 тонн доагами кходе. Нохчийи гIалгIайи къоначa мехкарий вахара юкъе боккха лоархIам болаш да Нохч-ГIалгIай мехка эггара хьалхара кхалнаьха траторни бригада вIашагIъйоллар. ГIалгIачо Мержоева Милихана кхайкам барца хIанз трактористий курсашка деша ягIаш 17 кхалсат я. Царна юкъе я Мержоева Милихан, Яндиева Надифаи Затии, Гетагазова Марем иштта кхыбараш.

Малгобека юрташкара къахьегамхой ССКП ЦК декабрьски Пленумеи СССР Лакхерча Совета ийслагIча сессени соцамаша дог ураоттадарца кийча ба партеси правительствоси юртбоахаман ерригa отраслеш мамогга дегIайоалае аьнна оттадаь декхар толамца кхоачашде.

Керда, 1958 шу вай дукха езача Даьхенна дукхагIа юрта боахаман продукташ ялара духьа тIагIертта къовсам лоаттабу шу хургда.

ТЕБОЕВ Тархан,
ССКП Малгобекски горкома секретарь

„Ленина“ колхозера хьайбаш леладераш

Сурта тIа: (аьттехьара аьрдехьа) дояркаш Евлоева ХЬ., Попович М., Тимурзиева П.

Районе дукха ха йоаццаш вIашагIъеллача кхаь колхоза юкъе хьайбаш леладара болх дикагIа тоабаь я Первомайскера Ленина цIерах йола колхоз. Дукха ба укх шера шоаймехка цIабаьхкача гIалгIашта юкъе дика балхаш дарца белгалбаьннараш. ЯлхлатIа бут ба 53 шу даьнна Дзейтов Къуберса доахан доажадеш вола. ДикагIа доакъар хургда аьнна мел хетача моттигашка дIа а кхувлаш, дика йоакхо еш леладу Къуберса доахан. Доахан дика тоаденна да. Болх дика барах а къахьегама дисциплина дика хиларгI а. Первомайски райисполкомо похвальни грамота еннай цун.

Жаlу Сайнароев Бамат-Гирий.

Лакхера балха толамаш дахарца цIи хеза я Первомайски районерча «Ленина колхоза» Попович Мария, 8 бетта 1165 литр шурий яккхаргI совгIата зипа кастюм елар цунна. Ноябрь бетта 5 Iаттагара 760 литр шурий яьккхай хьалхале лелаеча дояркас. Животноводий йоккхача коллектива юкъе ларттIа болх барца белгалбаьнна ба къона дояркаш Евлоева Хьалимати Тимурзиева ПаьтIамати. ШоллагIа бут ба Евлоева Хьалимата ферме болх бу. Ше леладеча доаханга дика хьож Хьалимат. Шийга дIабеннача кхаь Iаттагара ноябрь бетта 510 литр шурий яьккхар цо. Иштта дика болх беш я 11 Iаттага хьожаш йола къона дояркa Тимурзиева ПаьтIамат а. Ноябрь бетта ше леладеча доахан юкъерча беттача цхьан Iатхангара юкъера лаьрхIача бетта цхьан Iаттагара 187 литр шурий яьккхар ПаьтIамата.

ХьатIадоахача 1958-ча шера сайгара опыт сай южараштa-тIалгIай къоначa дояркашта дIа луш, кхыа дикагIа болх бергба оаха а, тха ерригача коллектива,— аьнна, дош делар ерригача коллектива хьалхашка хьалхале лелаеча дояркас новъ. Попович Марияс.

Первомайски района «Ленина» кохоза боахама юкъе чIоагIа лоархIам болаш да жа леладар. Дукха хана денз лоаман район хиларга хьажжа, жа леладар гIулакха цIи хеза хьайогIаш я Первомайски район.

Керда вIашагIъеллача ферме 764 устагIа ба. Царех бахкартбола 300 устагI лелабеш ва воккхагIа вола 40 шу даьнна жаIу Зангиев Махьмад. Ший болх дика ховш ва Казахстане денз жаIу волаш, дика балхаш дарагI совгIаташ ийдеш, хьавена Махьмад. Дика баьцаш йолча кхийла ца Iеш, попаш болча хьунагIа а кхувл говзача жаIуно жа. Дика кечам баьб Махьмада дахкаргдолча жана. Ший кулгашца дуккха, къаьст-къаьста клеткаш йола йоккха тол яьй хьинар долча жаIуно. Болх дика барца белгалваьнна ва 36 шу даьнна жаIу Сайнароев Бамат-Гири. Бамат-Гири ларттIа йоакхо еш лелабу шийга дIабенна 476 зIамига устагI. Эсала дола жа къеста а деш кеп хьувкхаш, дикагIа йола йол ехкаш, уж латта моттиг масса хана якъа лоаттаеш, дика доал ду говзача жаIуно.

ГАЛАЕВ Хь.

БежаIу Дзейтов Къуберса.

Совнархоза промышленность дегIаяра итогаши цун перспективаши

Сийлахь-боккхача Октябра 40 шу дизара сийна яхь а оттаяь, Нохч-ГIалгIай мехка предприятей коллективаша доккхий толамаш даьхар. Масала, совнархоза промышленносто валовой продукци арахедарах йола шера йоагIа план ханал хьалха кхоачашъяьй. 1956 шера укх хана хинначул 11,5 процент дукхагIа продукци арахийцай. Планал совгIа 50 миллион сома валовой продукци арахеца аьнна тIаийца декхар 72 миллион сома валовой продукци арахецаш кхоачашдир. Мехкдаьтта даккха аьнна тIаийцача декхарел совгIа эзараш тоннаш мехкдаьтта даьккхад, планал совгIа дукха нефтепродукташ яьхай. Бедала, материалий, электроэнерген, доагама расходий кхомбарах паччахьалкхенга 50 миллион сом совгIа ахча кхаьчар. 1956-ча шерца нийсийча къахьегама овсарал 8,8 процент лакхъеннай.

Шера йоагIа план 18 ди хьалхагIа йистеяьккхй мехкдаьтта доаккхачеи газовойи промышленноста управленен хьалха латтача коллективаша. Мехкдаьттан скважинаш болх беш йолча фонда, геолого-технически гIулакхаш дIадахьара, керда техника а технологи а юкъейоалаяра, технологически керда процессаш Iомаяра болх тоабаро карагIадалийтараш да ужаш.

Мехкдаьтта доаккха промышленность дегIаяра гIулакхах лоархIам болаш дакъа лаьцар бурувдеттараша. Укх тIеххьарча хана Нохч-ГIалгIай мехка мехкдаьтта доалла керда моттигаш хьайиллар цар. Цу гIулакхо мехкдаьтта доалла моттигаш шер а ю, ялхлагIча пятилеткан планах лаьрхIа дола мехкдаьтта даккхар хадданза лакхде аьнна оттадаьр кхоачашде торо а лу. Соаххарчул лакхъяьй бурувдеттараша проходкан скоросташ укх шера. Масала, 1956 шера цхьан станоко цхьан бетта эксплуатационни бурув тохаш 740 метр яьккхача, 1029 метр йоккхаш 11 бетта яьккхай, тохкамаш деш бурув тохаш а 1956 шера 270 метр яьккхача, 344 метр яьккхай.

Мехкдаьтта доаккхача промышленносте дIадахача шерашка хинначул дикагIа а дукхагIа а юкъе кхихьар техникан керда говзалаши технологически прогрессаши. Геологически холонаш йоллашехь, бурув тохача конторан газови промышленностан инженераша Карабулакеи Ачалкхеи тохкам беш скважинаш еттача кIоаргача крепленен конструкци денал доллаш юкъе йоалаеш гIулакх дир. Из дарах лоархIам боллаш лакхъеннай проходкан скоросташ, тохкамий балхашка дIадодар лох деннад.

Бурувдеттараши машинаш хьаераши оарцагIа балларах массехк тайпа трехпери осташ даьд. Лоабаташ долча цкъара бурув тохаш механически скорость 35 —40 процент лакхъю цар. «Октябрьнефтан» инженерий группо колонкови остай конструкци тоайир. Тохкамаша хьахьеккхар скважина чура лаьттахьалдаккхар 75 —80 процент цар лакхдеш хилар. Промышленни тохкамаш даьчул тIехьагIа утяжилетела регенерацена юкъе йоалаяьй цу материала расход хаьдда кIезгъеш йола пхи установка. Кастача хана тохкамаш деча массайолча участкашка а кийчъергъя уж установкаш.

Мехкдаьтта доаккхача кIоаргa насосни скважиний балхага хьежа дистанционни контроль оттаергъя. Технически Iилмай кандидат вола О. П. Шишкин керте а латташ йолча конструкторски бюрос схема а оттайир, из тоа а яьй. 1958 шера «Старогрознефтан», «Октябрьнефтан», «Горскнефтан» ерригa скважинаш телеуправлене тIа яха лерхI.

Нефтеперерабатывающи промышленноста предприятеша а шоай болх тоабаьб. Цар сийрда а кхыйола а нефтепродукташ йоахалга лакхдаьд, энергетически а материальни-технически а ресурсай удельни расходаш лоархIам боллаш лохъяьй. Рацианализаторски предложенеши техникан керда говзалаши юкъе а йоалаеш, нефтемаслозавода коллективо керттера продукт арахецилта а технико-экономически хьокхамаш а лакхдаьд. Шера йоагIа план заводо 14 декабре кхоачашйир.

ЦIенхоштта теркам тIабахийтаб нефтепереработчикаша аппаратурахи оборудованехи дикагIа пайда эцарна. Капитальни а планово-предупредительни а ремонташ сихъеи цар дикал лакхъеи лоаттабеча къовсамо Новогрозненски нефтезаводана торо елар установкашта еча ремонташта юкъера ха 200—220 денага кхоачаш йIаьхъе.

Промышленностани гIишлонаш хьалъяреи управлени керда юхаоттаяро хан-ханнахьа предприятешта новкъосталде торо елар. Хьалхарча ах шера мехкдаьттах продукташ еча заводашта бедал тоъацар, производственни программа кхоачаш юлацар. Нохч-ГIалгIай совнархозо мехкдаьтта даккхар лакхдеш а, хIаьта иштта экономически кхыча районашкара бедал тIа яхьаш а гIулакхаш дир. ХIанз укх сахьата бедала дош къоастадаьдаьннад. 6 декабре шера йоагIа валовой продукцен план йисте яьккхача Грозненски химически заводо лакkха хьокхамаш а гойташ, йисте доаккх ялхлагIча пятилеткан шоллагIа шу. Товарни продукцега дIадодар лох а даь, химикаша 11 бетта 3,5 миллион сома кхом бир. Планаца лаьрхIачул 11,8 процент лакхъяьй къахьегама овсарал.

Совнархоза машинаш ечеи ремонт ечеи заводаша хадданза дукхагIа а дикагIа а арахецпродукци, дукхагIа а дикагIа а ю ремонт. Оборудовани арахецар кертерча даькъе мехкдаьттани кIорани промышленноста яр а йолаш, дахача шера укх ханаца нийсийча 6, 5процент лакхъденнад. ТIехьа тIайоагIача хана дикагIа хургйолаш, машинаш а агрегаташ а тоаяьй, цар дозал лох а даьд, эксплутационни дикал лакх а яьй. Дика гIулакхаш карагIдаьннад цу хьакъехь «Красный молот» заводеи Центральни-ремонтни заводеи коллективашта. Цхьан сахьата балха овсарал 40 тонна гIомара а йолаш «2 ПА» яха гIомара маркхал бу агрегат, «2ПА» яха цементировочни керда агрегат, еш латтача заводашта эша дуккха аппараташ, «МСП-2» яха бурув деттача уж Iочуахийта — хьалтIадаха эша механизмаш архецалга, Iома а даь, дIадоладаьд. Скважинашта лаьттан кIалха кулгакара ду хала балхаш-турбаш вIашагIйохкар а вIашагIъяхар а машинашца де торо луш дола пневматически дIоагIа кийчделга вIаштIехьа даьккхад.

Кхачан промышленноста дукхагIа йолча предприятеша шера йола программа Сийлахьбоккхача Октябра 40 шу дуззашехь а кхоачашйир. Царца я Червленски чхьагIар доаккха завод, Наурскии, Шелковскии нахча йоаккха заводаш, Серноводскии Ачалкхереи минеральни хиш доаха заводаш, Новосельскии, Калиновскии чхьагIар доаха пункташ, кхыяраш а. Ханал хьалхагIа шера йоагIа план кхоачашъяьй ликераш-къаракъ деча Грозненски заводо. 1956 шера хинначул кхачан предприятей продукци дулха-шури изделеш 28 процент, юхе йисаьча номенклатурах дола кхачан товараш 22 процент йолаш дегIаений. Юрта боахаман бедалца болх бу промышленни предприятеш а овощаш, сомаш, баьца комараш лелаю боахамаш а совнархозага хургдолаш оттадаро кхачан промышленностага толам боллаш план кхоачашъяйтар.

Совнархоза гIишлонаш еча организацеша дукха балкаш даьд цIеноw хьалдеш, культурни-вахара эша, промышленни объекташ хьалъеш. Укх шера эксплуатаце дIалуш да 21 эзар совгIа квадратни метр йола чубаха цIенош. Октябрьски районе керда школа хьалъяьй, Старопромысловски районе дика поликлиника яьй. Грозненски химически завода болхлоша керда хьалъяьча культуран Двореце дездир Октябра 40 шу дизар. Эксплуатаце дIаяла кийчъеш латт тубпрофилакторий, къабеннача наха ду цIенош, кхыйола культурни-вахара лаьрхIа яь гIишлонаш. Мехкдаьттан керда районаш-Карабулаки Ачалкхенаши тоае балхаш дIадоладаьд.

ГIишлонаш еча организацешта юкъе балхаш дика дара хьакъехь кертера моттиг дIалоац «Грознефтезаводстрой» яхача тресто. Цхьа бутт ах бутт хьалхагIа шера йоагIа программа кхоачашйир цун коллективо. Шера йоагIа план ханал хьалхагIа кхоачашйир № 12 йолча треста коллективо а. Къахьегама овсарал лакхъярах а гIишлонашка дIадодар лохдарах а йола задани кхоачашйир совхоза гIишлонаш хьалъеча болхлоша. Совнархоза сменашта, бригадашта, предприятешта управленешта юкъе боккхача низаца яьржа хиннача социалистически яхьо дика гIулакхаш дир.

Экспорта цхьайола тайпа продукцеш а кхыча совнархозий предприятешка йохьийта кооперированни поставкаш а ший ханнахьа дIа ца кхоачийташ моттигаш хилар. Уж санна дараш тIехьа тIайоагIача хана а хилийта йиш яц.

1958 шера республикан совнархоза предприятешта хьалхашка доаккхий а бехктокхаме а декхараш латт. Промышленни продукци арахецалга дIахо йодача хана лакхде деза. Цхьадолча даькъе дукха де дезаш латт промышленни предприятешта специализаци яра хьакъехь.

Балха кулгалдар эргадаккхаро шерра хьайийлар машиностроительнии ремонтнии заводашта специализаци яра перспективаш. Цо вIаштIехьа доаккхаргда прогрессивни процессаш балха юкъе яхьар, оборудованех дикагIа пайда эцар, хIаьта цунца балха овсарал лакхаяргйолеи продукцех шийх дIабода мах лохлургболеи хьалаш Iалашдар.

Совнархозо лаьрхIад бурув деттачеи эксплоатационни оборудованена ремонт е хаьдда цхьайолча предприятешка, заводе метизаш кийчъе, шоллагIча заводе экономически района масса предприятешта лаьрхIа йола слесарно-монтажни оатхалаш кийчъе. «Красни молот» яхача завода тIадиллад ерригa предприятеш болатаца Iалашъяра гIулакх. Стандартах йоаца оборудовани (мерникаш, лагIаш, площадкаш, кхыйола аьшкаконструкцеш) кийчъе лаьрхIад хьалха хиннача машиннопрокатни ремонтни мастерскешка. Нефтепереработкан ремонтномеханически котельно - сварочни цех нефтеаппаратуран ремонт ергйолаш йола узлаш деталаши турбай пучкаш, трубопроводий фланцаш, арматура хьаергйолаш специализировать деш я. Заводех цхьанне тIа металлорежущи оборудованени узлаштеи ремонт елга вIашагIдоллаш да.

Мехкдаьтта доаккхачеи газовии промышленностан управленен декхар да 1958 шера Карабулакеи Ачалкхеи кердача моттигашка мехкдаьттан скважинашта промышленни эксплуатаци ярал совгIа дукхагIа пайда баргбола мехкдаьтта доалла моттигаш лахара духьа республикан территоре тIа геологическии мехкдаьтта лахареи балхаш шерде деза. Коаргга бурув тохара балхаш 1957 шера хинначул 34,1 процент лакхдала деза.

Нефтепереработчикаша дукха балхаш де деза установкай мощностеш дукхагIа еш, кIезигагIа лаьрхIача а мехкдаьттана переработка елга 11 проценти бедала крекировани елга 12,5 проценти лакхделга Iалаш а деш. Мехкдаьттан заводий технологен декхар да бедалах боала пайда дукхагIа хилийтар, мехкдаьттеи мехкдаьттан продукташи йовлга кIезигделга Iалашдар. Мехкдаьттан заводий мехкдаьттан газашта переботка ярца 1958 шера Грозненски химически завода коллективо синтетически спирт даккхара керда процесс Iомае еза.

Кхачан промышленность лакхъяра духьа консервни заводаш бедалца Iалашъярна совнархозо совхозашка овощаш дукхагIа хилийтара деза гIулакхаш къоастадаьд. Кердача техникаца Iалашъяь йола мясокомбинат хьалъелга сихде соцам баьб.

Нохч - ГIалгIай автономи юхаметтаоттаеш хиларах а, хIаьта совнархоза промышленность дегIаярах а доккхий декхараш кхоачашде дезаш ба строителаш. Гарггарча шерашка нах чубахеи культурно-боахамеи цIенош хьалдарца, хьалъе езаш я пхиъ йоккха завод — оатхалий, автомобилешта запасни оатхалаш кийчъеш яр, электрофицированни оатхалий, кхачан промышленностен оборудовани кийчъеш яр, шекар доаккхаш яр.

Из доккха декхар кхоачашдарна совнархоза строительни организацеш декхарийла я индустриальни базаш вIашагIйоллара а моттигера строительни материалаш кийчъяра а теркам бе.

ХIанз совнархоза масса предприятешка а управленешка а 1959—1965 ш.ш. Нохч-ГIалгIай экономически административни район дегIаяра перспективни план оттаеш латт. Проекто лерхI производственни мощностехи моттигерча ресурсехи масса оагIонгахьара пайда эцар, технически прогресс хадданза дегIаахарца балха овсарал лакхаяккхар.

Нохч - ГIалгIай совнархоза предприятей коллективаша, хIанзара толамаш чIоагI а деш, берригa шоай низ тIабохийтаргба ялхлагIча пятилеткан заданеш ханал хьалха кхоачашъярна а, хIаьта Краснодарски совнархоза промышленни предприятей болхлоща цеи специалисташцеи лоаттаеча яхьах котйовларна а.

АПРЯТКИН,
Нохч - ГIалгIай совнархоза председатела заместитель.

1958-ча шера кхы а дикагIа дергда балхаш

СОВЕТСКИ САГ ЦIАККХА ЦХЬАЬ ВАЦ

Даь даьнначох бIаргтоха а, дIахо йодача хана де дезачун къоастамбе а лакхача лоам тIа а ваьнна хьажарах тарра да кердача шерах чуволар. Советски замах бокъонца бола шоай вахара даьй а хинна къахьегамхой дIаэттача денз, советски сагага дуденнача чот йоацаш дукха а дика а долча хIамашта юкъе къаьстта дог гIоздоаккхаш хIама да сага цIаккха а ше цхьаь хетаргвоацаш, коммунистически партес а советски Iаьдало а адамашта юкъе чIоагIдаь доттагIал, вошал.

МоллагIча бахьанийца даьнна а, цкъа хIама гIовзадаьнна саг тIа-тIа а кIалвусаш яр пайчахьа Iаьдал лаьтта къиза ха. Из ха хиннаяларе фу хургдар Галаева Зинах а цун юшех-вошах а? ЦIен тIа эггара доккхагIа долча бера-Зинай пхи шу доаллашехь а да велар цун, хIаьта Зина иттара йоаллашехь а Казахстане дарзо нана а йийра. Йоккха согато яр кхоачаш берара а ялалехьа Зийнага кхаьчар. Цхьабакъда, ца эшаш шийга кхаьчача саготонца цхьаь бисанзар Зина а цун юшеи вошеи. Хьаллаьцар уж партийни организацес, сельсовето, колхозо. Мел эшачунца Iалашбир. ЦIенача дегашца леладу доттагIали вошали дар эрсашкара, казахашкара, нохчашкара, гIалгIашкара гобаьккха гуш хиннар. Советски Iаьдало адамашта юкъе чIоагIдаь вошал дар из.

ХIанз Зина ший даьй-мехка цIа ена, «Ингушски» яхача совхозе эггара дикагIа йола доярка а йолаш болх беш я. Цун юшеи вошеи дешаш ба. Хало-оатто ца къовсаш хьинарийца беча балхаца а, доахана дукхагIа шура лургйола наькъаш даиман корадоагIаш хиларца а ерригача районе сийле яьккхай Галаева Зинас.

Доккхий декхараш шийна хьалхашка оттадаьд Зинас укх хьахиннача кердача шера.

Х. БЕРСИЕВ.

СУРТА ТIА: «Ингушски» совхозе дикагIа йола доярка Галаева Зина Iатта гIулакх деш йоал.

И. ПЛИЕВ сурт.

Нохч-ГIалгIай республике Малгобекски районерча Алан яхача юрта эггара хьалха вIашагIъеххай трактористий — мехкари курсаш.

Сурта тIа: курсашка деша багIа мехкари. Юккъе вагIа курсашка хьехаш вола Хьамид Алероев.

С. ШЕРИПОВА сурт.

Грознерча вагонни участке

Грознерча Вагонни участка коллективо дика къахьийгад дIадахача 1957 шера.

Цистернашта планови ремонт еш 11 бетта йоагIа план цу коллективо кхоачашъяьй 104,3 процент, вогоний чархаш тоаяра план — 112,6 процент, фо дIа-юха декха прибораш тоаяра план — 127,8 процент.

Сурта тIа: Вагонни участка цистернаш тоаеча цехера нов. Обругов-Шервани газорезни аппаратаца цистерна крышка тедаш воал.

Иштта хьокхамашца из план кхоачашъелга вIаштIехьадаьннад партен XX-ча съездодаь соцамаш кхоачашдеш участка коллективо дика болх барцеи, дикагIа из болх вIашагIболларцеи, цехаш кердача оборудованеца Iалаш а яь юха тоаярцеи. Хьалха цехашка латташ къаьна а, кIезига балха овсарал йолаш а станокаш яр. ХIанз, уж станокаш дIа а яьха, цар метта оттаяьй лаккха балха овсарал йола керда станокаш: шеечни а, бандажни а, кхыяраш а. Участка коллективо ше дага а лаьца вIашагIъеххача, электрически пешкащца кийчъяьй вагоний подшипникаш тоаю кальциезаливочни цех.

Дика болх беш нах дукха а ба участке. Царна юкъе ба: фо дIа-юха декха прибораш тоаеш вола слесарь новкъ. Тихонов Григорий-цун балха боарам массаза а 115 процентал лоахагIа боацаш ба, электросварщик вола новкъ. Евсюков Павел (балха боарам 130 процент), токар, новкъ. Шемонаев Иван (балха боарам 120-130 процент). Царца цхьан мутIарах болх беш ба дукха ха йоацаш Казахстанера цIабаьхка нохчии гIалгайи. Новкъ. Хусаинов хьалха вагонашцара болх ховш вацар, лоацчача хана вагоний слесара болх дика Iомабаьб цо. Коллектива юкъе дика авторитет а йолаш, массаза а 115 — 120 процентага кхоачаш балха боарам а болаш болх беш ва из. Иштта ва комсомолец вола, слесарь новкъ. Абзолов а. Дика болхло а, активни новкъост а хиларагIа, местни комитета кердача состава член а хержав из. Газорезчикаца новкъ. Ребровца подручни волаш болх беш а, цунгара газерезни болх Iомабеш а ва дика болхло, нохчо Обругов Шервани. Иштта кхы дукха а ба дика болхлой цу, цхьан цIен дезал санна барт болаш къахьегаш йоаллача, дукхача къамий коллектива юкъе.

Цар кхоачашъяьй бIарччача шера йола дерригача балхий план ханал хьалха, 17 декабре: вагонаш тоаяра —100,2 проценти, вагоний чархаш тоаяра — 108,2 проценти, фо дIа-юха декха прибораш тоаяра — 122,7 проценти. Шера йолча планал совгIа 248 тонн металлом дIаенннай, планах йоагIачул 13,3 процент балха овсарал совъяьккхай. Уж балхаш дара бахьан долаш 1 миллиони 525 эзари сом паччахьалкхен ахча кходаьд цар.

Ши бутт ба Вагонни участка коллективо, КПСС Райкомеи Райисполкомеи дIа-юха тела ЦIе байракх лелаю.

17-ча декабре денз, 1958-ча шера йолча планах болх беш я участка коллектив. ХIанз хьахиннача кердача шера кхы а дикагIеи, цхьа барт болаши къахьегардолаш ба цу организацен болхлой шоай Дахье чIоагIъе а йIаьхийтIа е а.

ГЕРАСИМЧУК,
партийни организацен секретарь.

Сурта тIа. Вагонни участка токарь нов. Шемонаев Иван балха латтача.

З. ДАУРБЕКОВА сурт.

Совхоза механизатораш

Дика къа хьийгад дахача шера МагIалбикерча «Ингушски» совхозе болх беча механизатораша. Цар эггара дикагIча агротехнически хана ялат чуийдад, зябь еш лаьтта аьхад, хIанз хьайбаш леладеча фермашка доакъар дIакхухьаш боахк.

ДукхагIа бола механизатораш хIанз механизмаш тоаеш ба. Цу совхозера нохчий, гIалгIай, эрсий, гIалмакхой — цхьа вежарий санна цхьана, сихбенна трактораши кхыйола юртбоахаман машинаши ханнахьа тоаергья аьнна, биззача низаца балхаш деча машинех мел йоалла оатхал шаьра йовз цунна, цудухьа совхоза дирекцес сеялкашта, нохараштa, культиватораштa ремонт е оттаваьв говзагIа вола механизатор. Цунна новкъостала хьожаваьв къона тракторист Мержоев Муса.

ГIадвахе ший говзал дIа а луш, юртбоахаман техниканна ремонт е Iомаву Додовс ший новкъост. Хадданза тIеxкхоачашъю цу шинне денна йола заданеш: боарамах 150 — 180 процент ба цар балха хьокхам.

Тракторни бригада бригадира помощник (Ингушски совхоз) Кузьгов Лада сухал нийсъеш йола коробка вIашагIйоллаш воал. Дика болх беш хиларца белгалваьннав из механизатор-гIалгIа.

С. Шерипова сурт.

Хьатlайоагlача бIаьстена накъа гIоргболаш ба. Механизатора М. Додовси, М. Мержоевси, С. Салтукиевси кхычари хIара дийнахьа ши боарам гаргга кхоачашбу.

Болхлоша де доагIаш сийдеш а лоархIаш а ва Додов МаIис. Бахьан доацаш дац из. Механизатораша йоах цунах:

— Дошо кулгаш да вай МаIиса дараш. Цунга ца булуш болх бац. Юртбоахаман техниках дика кхеташ, дешаца а гIулакхаца а новкъоста де гIо долаш ва МаIис.

Ши-шегIа кхаьчаяц Додовга говзал. Шерашка Iоаяьй цо из. Нахаца безаме, къахьегара тIераволаш тайп-тайпара говзалаш Iомае гIийртав механизатор. Дика из кхеташ масехк говзал я цун хIанз: комбайнера, тракториста, слесара. Токарнии электрическии гIулакхаш а хов цунна. Оахамашка Новкъосташа хьокхам эца мегаргволаш ва уж шаккха а механизатор. 38 сеялка тоаяьбаьннаб уж. Керда шу доладенначул тIехьагIа оахам тоаду машинаш тоае болалу механизатораш. Трактораштa ремонт еча, дика къахьегаш ва бригадира помощник Кузигов Лада. Совхоза лаккхерча инженера Г. Белоглазовс чIоагIа дика лоархI хьалхле лелаеча механизаторо беш бола болх. Цо йоах:

— Из ва, машиний скоростей коробкаш тоаеш. Уж тоаеш вола саг дика хIама ховш хила веза. Из цунна ха а хов. Цо даьчунга кхы хьажа везац: вIалла брак араялийтаяц цо. Дийнахьа бола боарам 150 — 175 процент кхоачашбу цо.

Кузигов Ладас масса хана шийна ховр ший новкъосташта дIахьех.

ПРЕМЫСЛЕР Е.

Нохч-ГIалгIай иллей а халхара а ансамбль

Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен иллей а халхара а ансамбль республикан районашка концерташ увттадеш йола ши бутт совгIа ха я. Цар концерташ увттаду юртбоахаман къахьегамхошта а мехкдаьттан промышленноста болхлошта а.

Дика чакхдаьлар концерташ Урус-Мартановски, Курчалоевски, Назрановски, Веденски, иштта кхыйолча районашка.

Октябрьски, Гудермесски районашка, Стари промысле, химикий культуран Двореце нефтяникашта концерташ увттадаьд ансамбла коллективо. Цар чIоагIа раьза хинна тIаийдар тха концерташ. Цудухьа тIайоагIача хана оттдеча концерташта дикагIа кийчлургда тхо, тхоашта еча критикага хьожа а хьожаш.

Укх деношка оаха ансамбле нах хьожийташ конференци ергья, концерта программах лаьца цар еча критикага ладувгIаргдолаш.

ДукхагIа районашка увттаду концерташ. Цхьайолча районашка клубий кулгалхоша клубаш дика тоаярах болх нийсса лел. Цхьабакъда, массайолча районашка цхьатарра лелац уж гIулакхаш. Ачхой-Маргановски культуран ЦIагIа шийла яр. Концерт оттадеча сайрийна фаткена лампаш яр цига йоагаш. Цига хиннар санна гIулакх дар Шаьла а.

Курчалоевски района культуран отдела хьалхле лелаераш дика вIашагIделладар концерташ увттаду гIулакхаш. Цудухьа ансамбла коллектив кхозза яха хиннай цига.

Укх деношка республиканcки культуран болхлой совещани хиннача хана оаха декхараш тIаийцад, йоккхача шин района шефствовать дергдолаш: Урус-Мартановскии Назрановскии. Самодеятельноста кружокашка творчески болх вIашагIболла оаха новкъостал даро а социалистически кхашкарча къахьегамхошца дукхагIа дувзаденна тхо хиларо а тха йиш хулийтаргья талант йолаш долча нохч-гIалгIай къамо хьакхоллаш долча кердача иллешца ансамбль дикагIа тоае.

А. ХАЛЕБСКИЙ,
композитор, ансамбла художественни кулгалхо.

Тенаний театр

20-ча ноябре Грознерча Пионерий Двореце духхьашха оттайир теникий театро «Аладдина тамашийна лампа» яха спектакль. Дукха нах бар цига баьхка, боккхача сакъердамца хьожаш.

Кертера ролаш ловзаеш бар артисташ Алиева, А. Ташухаджиева, Т. Закриев, М. Албастов, режиссераш А. Балабанов, Б. Саидов.

Цу спектаклега хьажача хов, мел дика болх баьб спектакле дакъа лацархоша. ЧIоагIа кийчъяь яр сцена.

Алиева Тамарас ловзаеш йола паччахьа йоI Бадура, теник а йоацаш, боккъонца йола дийна саг йолаш санна хеталора. Хоза кийчъяь хилар, артисткас дика нийсъяь оаза интонаци, сцене гIолла паччахьа йоI, хоза кийчъяь нийса, хьакхашта лелаш хилар — уж я Алиевас ловзаеш хиннача Бадуран белгалонаш. Дика ловзаш бар кхыбараш а. Аладдин, (арт. Албастов) цун нана (арт. А. Ташухаджиева) биц ца луш масса а йолча хана дага латт.

«Аладдина тамашийна лампа» яхача спектакла общественни просмотр яр. Спектакль йисте яьлча йийцар из. Цига дакъа лоацаш бар С. Арсанов, А. Мамакаев, М. Сулаев, теникий театра артистка Е. Холод, культуран управленен начальник В. Татаев, иштта кхыбараш а.

Боккхача сакъердамца чакхьялар из спектакль. Кастта из спектакль бIаргагургья вай бераштa. Цунах боккха сакъердам хургба нохч-гIалгIай республикан районашкарча бераштa.

Р. МАРХИЕВА.

Даьхенна

Къилбаседан Кавказски Вторчермета управленен коллектив кердача 1958 шера дикача гIулакхашца накъа яха кийчлуш я.

Металлолом гулъеш 11 бетта йола план 104,3 процент кхоачашъяьй Нохч-ГIалгIай республикас. План кхоачашъярна чIоагIа дика гIулакх ду управленен коллектива юкъе баьхкача нохчашеи гIалгIашеи. Ачхой-Мартановски, Первомайскии, Сунженскии, Наьсарени районашка Вторчермета уполномоченни волча нохчочо Исмаиловс ше балха эттача хана денз тиша аьшк гулдара планаш тIех кхоачашъю. 1957 шера план 25 декабре кхоачашъе аьнна дош деннад цо.

Грознерча Ленински района Вторчермета уполномоченни болх беш ва нохчо Бугаев. Цо июль бетта денз болх бу. Хадданза план тIех кхоачаш а ю. Укх шера октябрь бетта денз Слепцовски площадкан заведующи волаш болх бу гIалгIачо Вышегуровс. Ше балха этта дукха ха еце а, Вышегуровс из болх цхьаккха а ца хиннача тайпара дика тоабаьб. Мичча хана хьо площадке веча цига хул из. Ший санна, ший болхлой а йоакхо ю цо.

Металлом дIаяларна июль беттага кхаччалца тIехьара лоархIалуш яр Наьсарен район. ХIанз 11 бетта план 104,5 процент кхоачашъяьй цо. Iаьржача металлургена металлом мел лоархIаме я а ховш из кийчъярна 11 бетта план 122 процент кхоачашийр Наьсарен РайПО-с.

Металлом гулъеш дика болх вIашагIа беллар Назрановски совхоза комсомольски организацен секретарь волча новкъ. Плиев Хьусена. Комсомольцаш оарцагIа а баьха совхоза территоререй мехмастерскерей гулъяь 3 тонн металлом дIаелар цо.

Металлом гулъяри, из металлургически предприятешка дIа а кхухьийташ цунах шозлагIа продукци арахецийтари, вай Даьхенна чIоагIа лоархIаме хилара терко еш хила еза, масса йолча районашкара партийнии советскии боахамеи органаша.

А. КОДЗОЕВ.
Вторчермета кертера инженер.

Капитон ЧАХКИЕВ

КЕРДА ШУ

Маьрша да хьо,
Шовзткъе цхьоалагI
Керда шу!
Машар бахьаш,
БIаьсти яхьаш,
ДоагIа шу!
Тахан дуне
Кхохкаденна
ДIаэттад —
Iа бIаьстанца
Къовсаденна
Духьал латт!
Адмий дегаш
Уйлах сийрда
Iа даьхад,
Iа боахача
Кхаан моаршалл
Мол аз кад.
Сийлахь шераш
Хьона хьалха
ДIадахад.
Хьа духьа мо
Цар духьа а
Мол аз кад.
Цар моаршалл мол
Дошо ганз цар
Йитадаь,
Хьа моаршалл мол
Iа уж дицдерг —
Доландаь.
Сомий беша
Зиза тохарг
Доландаь,
Ага чур бер
Маьрша хьалкхуврг
Доландаь.
Сигле техка
Гила бергба
Са мехко,
Iаламан низ
Бе болларгба
Цун саго.
Iаьржа боадо
Йодаргья ше
КIалйиса,
ДоагIа шераш
Хургда чIоагIагI
БIарг биза.
Маьрша да хьо,
Сердал яхьаш
ДоагIа шу!
Машар бахьаш,
БIаьсти яхьаш,
ДоагIа шу!

1957 шера 26 декабре.

А. ГАНИЖЕВ

Толамца гIа боахаш

Кердача шераца
Керда гIа боахаш,
Кхоаненга бода никъ
Сийрда вай боах,
Шоай Iилман кхетамца
Машар га доахаш,
БоагIаш ба студенташ
«Машар»,— цар йоах!
Воашкара говзалаш
Наха дIателаш,
Денгара беттага
Тахан вай долх,
Керда тIадоагIа шу
Дез дикагI делаш,
Беттагар шерага
Кхоачашбеш болх!

Балха хьалхле лелаю

Нохч-гIалгIай республика юхаметтаоттаяра сийна, къахьегама овсарал айяь дIахьу Сунженски района «Заветы Ильича» цIи йолча колхоза колхозникаша. Царна хов иштта цар къахьегарца колхоза а колхозникий а боахамаш тоалургдолга. Къаьстта дика болх бу: Сампиев Махьмада — животноводчески ферме, дояркас Булгучева Рукъета, болхлочо Галаев Мусас. Вузашкеи техникумашкеи деша баха лерхIаш болча юкъера школа яьккха баьннача кагийча нахеи мехкараши чIоагIа новкъостал ду колхоза, цун балхаш шоай ханнахьа йистедахарна.

ЧуIе цIенош хьалде советски паччахьалкхено ссудаца а гIишлоний материалашца а даьча новкъостало дог гIоздаьккхад колхозникий. Цу новкъостало йиш хулийт царга колхоза балха новкъале а йоацаш, шоай мукъача хана цIенош хьалде, иштта цIенош даь баьнна дукха ба колхозникаш. ЦIенош динза болчарна колхозо чуIе квартираш а еннай.

ТIаийца декхараш дIайодача хана а сийленца кхоачаш а деш шоай болх дIахьоргболаш ба колхозникаш.

Б. БУЛГУЧЕВ.

Народни судахо Гудантова М. болх бе йолаеннай

Грознен Старопромысловски районе бахача наха 1957 шера 15 декабре народни судахол хержар Гудантова Магдалина.

Новкъ. Гудантова хержай цхьа барт а болаш, 99,9 процент избирателаш раьза хиларца. Иштта чIоагIа тешаш ба цунах избирателаш, из гIалгIай къаман дика йоI хиларах. Дукха халонаш лайнай Магдалинас. Бер долча хана даи-нанеи делар цун. ЙиIиг детдоме хьалкхийра. Школе деша ягIаш ворхI класс яьккхачул тIехьагIа юридически училище яьккхар цо.

ХIанз народни судахо новкъ. Гудантова болх бе йолаеннай. ХIанзехь а массехк уголовнии гражданскии дош дийцад цо.

Укх сахьате Магдалина ший политически а юридически а кхетам лакхабоахаш, дешаш я.

ЛЕОНОВ Г.

Сурта тIа: Халкъа судахо Гудантова ший балха тIа.

И. Плиева сурт.

Укханна нийса хила гIерт Назранера кхалнах

Хетаргахьа, Назрановски районе саг хургвац Дзарасова Хадизат ца йовзаш. Каст-каста хул из ший новкъосташта хьехам луш, цар цунга ла а дувгI, хIана аьлча, цо масса хана а дика хьехам лургхилар шоашта ховндаь.

ССКП член йолча Хадизата балха лаккхача хьокхамашца шийна тIехьабоах шийца болх беш бола новкъостий.

13 шерал совгIа ха я цо колхозии совхозии кхашка болх бу. ХьалхагIа комбайнера помощник яр из, цул тIехьагIа комбайнер хилар цох. Из болх бокъонца дика а хов цунна. Укх шера ялат чуэцача хана цо, 607 гектара тIара ялат чуийцад Назрановски совхозе.

Коммунист Дзарасова активни общественница я. Назрановски райпартконференце партен райкома член хержар из. 15-ча декабре Назранерча къахьегамхоша районерча суда халкъа заседателал хержай из. Царна хов Дзарасова Хадизата наьха шийгIа тешар бакъдергдолга.

Н. ШИПУЛИН.
И. ДОНЕЦ.

Доазол дехьара

Эйзенхауэреи Даллесеи радиоцеи телегойтарцеи даь къамаьл

Вашингтон (ТАСС) 24 декабрь. Селхан саррахь, США президента Эйзенхауэреи паччахьалкхен секретара Даллесеи радиотелегойтарца къамаьл дир Париже хиннача НАТО совета сессех хоам беш. Эйзенхауэра а Даллеса а аьлар йистеяьннача НАТО сессес керттера кхоачашде гIийртар «нийсхо йолаш бола машар оттабе гIийрталга» дар аьнна. США президента Эйзенхауэреи паччахьалкхен секретара Даллесеи дувцар шоаш, дунен халкъашта юкъера кхоахкам кIаьдбара духьа, Малхбузехьара паччахьалкхенаш Малхбоалени Малхбузени юкъера лоархIамегIа долча къовсаме гIулакхашта барт бе кийча болаш санна. Бакъда, цар яьхачох бIаргагу, США правительство шоаш хьалхагIа лелаяь, чакх ца йоалаш еха «низа позицех» политика уж дIахо а лелае дага хилар. ТIом ца хилийтара дукхагIа «эффект» йолаш хургда, аьлар президента Эйзенхауэра, Малхбузена эшаш дола герз хуле. Цо яхачох, из Малхбоалени Малхбузени юкъера кхетам оттабараи герз дIадаккхара леладеча гIулакхаштеи лард хила езаш дар.

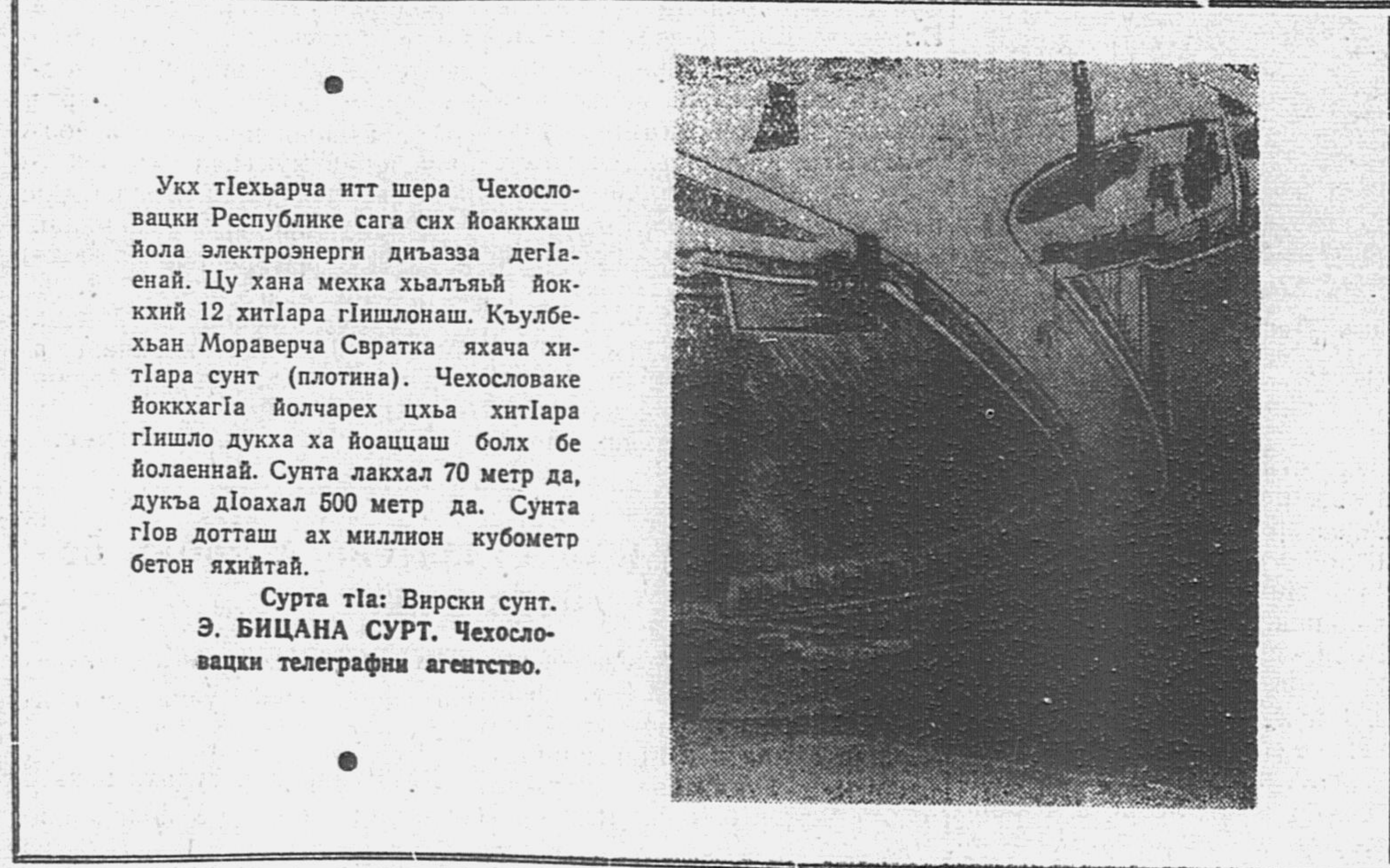
Эйзенхауэри Даллеси, дунен халкъашта юкъера кхоахкам дIабаккхара духьал латтар, американски политика йоацаш, Советски политика йолаш санна дола сурт оттаде беннабар. Паччахьалкхен секретара Советски Союз дунен халкъашта юкъера гIулакхаш метта оттаде ца гIерташ, дунен доалга кхача гIерташ йолаш санна дувцар.

Президенти США секретарьи Париже хинна НАТО сесси толамца чакхъяьнна, из чакхъяларах НАТО-ца дакъалоацачарна юкъе кхетами цхьоагIои, цаI вокхох тийша хилари эттача санна моттийта беннабар.

ХьалхагIа къамаьл де волавеннача Эйзенхауэро нийсхо йолаш бола машар «оттабе гIийрталга» НАТО сессей керттера дар дар яхаш бакъдора. НАТО-ца дакъа лоацаш йола паччахьалкхенаш, Эйзенхауэра яьхачох, тIом ца хилийта «ерригa уйла тIа яхийта гIерташ ба. Эйзенхауэра аьлар, дунен халкъашта юкъера кхоxкам кIаьдбара де мел дезар де США «массайолча хана кийча» я аьнна. Из гIулакх цхьан метте латташ хилар бехк цо Советски Союза дIа тIа бехкар.

Даллеса бакъдора, НАТО-с Париже даь соцамаш машарга кхача гIерташ дар яхаш. Цхьабакъда аьлар цо, США-с моллагIа деш дола хIама, малхбузе «мелеи цхьоагIо йоацаши хуле» бизза машар хила йиш йоацилга дага а долаш, ду аьнна. ДIахо, паччахьалкхенашта юкъера барт ца хилар дIадоаккхаш цхьаккха паччахьалкхе е цхьаккха паччахьалкхений группа шоаш хьалхаувттадераш 100 процент чаккхдалар дог даха мегаргдоацилга белгал а даьккха, Даллеса, хьалхагIа ше яьхачун духьал а долаш, аьлар, Малхбоалено герз дIадаккхара оттаяь предложенеш СССР-о тIаэцар, США дог доахаш я аьнна. Американски пропагандо арадаьккха, Советски Союзагара латташ бола «кхерам» яхаш дола бакъдоацар юха керда а доаккхаш, Даллес бакъдеш вар, СССР-о яь предложенеш «тIаэцар гIалат хургдар» яхаш. Малхбузехьа герз дIадаккхара барт бе «кийча» ба яхаш ше дувцашехьа а, малхбузехьарча паччахьалкхенашка герз хьадар дIахо хьо яхаш тIахьехаш вар Даллес. Европан континента юкъе ракеташ дIаоттаяра гIулакх НАТО-с ше баьча соцамца «принципе» тIаэцар, лаьрхIа ше даьча къамаьлаца белгалдир Даллеса. Цо белгалдаьккхар, ракеташи эггара керда арадаьнна, атомни зарядашкара дIаиккха долаш дола герзи, НАТО-на чу йоагIаш йолча паччахьалкхенаша хьадара гIулакх цунца цхьана дийцар аьнна. Паччахьалкхен секретара къаьстта теркам бора Советски Союзан оагIонгахьара латтача «экономически кхерама». Советски системан «Экономика йохаргъя» яхаш дуккхаза ше дийцар диц а денна, Даллес, аланза валанзар, Советски Союз «низ болаш» герзаца кийчдаь низаш кечдара меттел, боарам боацаш материальни ресурсаш де а кхыча паччахьалкхенашта гIо де а йиш йолаш я аьнна.

Даллеса аьлар, парижски сессе хьахьекхар цун дакъалацархой СЕАТО-и багдадски пакти санна йолча кхы йолча регионални военни группировкашца дIакхета йиш хилар «тахка безам болаш ба» аьнна. Даллеса ше Испане вахар дувцаш, белгал даьккхар, Испане ВIашагIкхийтача Штатий геттара лоархIаме йола военни базаш» я аьнна.

Укх тIехьарча итт шера Чехословацки Республике сага сих йоаккхаш йола электроэнерги диъазза дегIаенай. Цу хана мехка хьалъяьй йоккхий 12 хитIара гIишлонаш. Къулбехьан Мораверча Свратка яхача хитIара сунт (плотина). Чехословаке йоккхагIа йолчарех цхьа хитIара гIишло дукха ха йоацца болх бе йолаеннай. Сунта лакхал 70 метр да, дукъа дIоахал 500 метр да. Сунта гIов дотташ ах миллион кубометр бетон яхийтай.

Сурта тIа: Вирски сунт.

Э. БИЦАНА СУРТ. Чехословацки телеграфни агентство.

Каирерча конференце

КАИР. (ТАСС). 26-ча декабре уккхаза хьайийла Азени Африкани мехкий барт-цхьоагIон конференци ший болх дIахьош я. Пленарни заседане индийски делегацен члена доктора Анап Сингх яхачо доклад яьчул тIехьагIа, конференцен шоллагIа дола дош — империализмахи колониализмахи дола дош дийцар. Докладаш еш къамаьлаш дир Азени Африкани дуккхача паччахьалкхений викалаша.

Ший доклада тIа Египета викало Халид Мохи эд-Дин яхачо, колониальни паччахьалкхенаша Азен а Африкан а мехкий лаьтташ дIалувцара истори а хьоадаь, дунен шоллагIа тIом хинначул тIехьагIа цу мехкашка этта хьал дийцар. Цо аьлар, цу хьала керттера дар да дерригача дунен тIа дуккха йола моттигаш империалистий доала кIалхара ялар. Дунен шоллагIа тIом хилалехьа дерригача дунен тIа бахача нахах колонешкеи протектораташкеи баха нах 33 процент хиннача метте, хIанз 6 процент мара дац.

Цхьабакъда, аьлар египетски делегато, тIом хинначул тIехьагIара империализм тIема пакташ вIашагIъехкара наькъаца, кIезга дегIадаьхкача мехкашца цхьатарра бокъонаш йоаца договораш увттаярца ший хьалха хинна позицеш юхаоттае гIерт цу мехкашка, дукха ха йоаццаш кортамукъадаьннача мехкашта духьал агрессеш ю. Масала доаладеш цо аьлар, 1956-ча шера гурахьа Египета духьал Англес, Францес, Израила яьча агрессех, хIаьта цо иштта доашхаш дийцар, Эйзенхауэра доктринан байракха кIала а этта, Юхерча Малхбоале тахан шоай доал оттаде гIертача США-н империалистех а.

Халид Мохи эд-Дина дIахо аьлар, империалисташа лехараш доллашехь, «дунен халкъашта юкъе эттача хьала тIа эггара хIанз кертера дар да мукъадаьннача мехкашка а дерригача дунен тIа а къамий боламаша хадданза етташ империализм чехка йохаш хилар. Азеи Африкеи чIоагIа шерра даьржад къамий боламаш. Шоаш котдарг хиларах, шоай кортамукъал лорае могаргхиларах, нагахь санна кортамукъал бахьан хIанз а къовсам лоаттабе безаш дале, кортамукъал шоаш йоаккхаргхиларах дукхагIа тешаш да халкъаш». Цо доахо тIатехар, Индонезе, Алжире, Порт-Саиде, Сире империалисташ эшаро къаьстта тешал ду цунах, «империализман коталоний ханаш дIаяьннай», аьнна.

Машар бахьан лоаттабеча къовсама, ядерни герза тохкамаш дара а из юкъе доаладар дIадаккхара а йолча программаца выступлени йир Японен делегато Қаору Ясуи яхачо.

Ше йисте воалаш японски делегацен викало предложени йир дерригача адамашта дагадоагIа Хиросиманеи Нагасакенен атомни бомбаш йийтта шу дузаш — 1958 шера август бетта атомнии водороднии герзарштa тохкамаш дара духьалара дунен халкъашта юкъера конференци, герз дIадаккха лоаттабеча къовсама конференци е еза аьнна.

Алжире французски колонизатораша болабаьча тIемах а къаман- кортамукъал бахьан алжирски халкъа лоаттабеча къовсамах а доклад еш къамаьл дир алжирски делегацен члено Айях Хьасана.

Заседане иштта къамаьлаш дир Индонезен викало Сараджуддин Iаббаса, Азени Африкани халкъий экономически технически барт-цхьоагIонах доклад а еш, сирийски делегато Мааруф эд-Даваліби яхачо.

27 декабре Iуйрана, конференци гулъяра подготовительни комитета соцамга хьажжа, конференце комиссей политически, экономически, культурни, социальни, административни дешаш дувцаш заседанеш хилар.

27 декабре делкъел тIехьагIа Азени Африкани барт-цхьоагIон конференцен шоллагIа пленарни заседани хилар. Цига дIахо дийцар экономически технически барт-цхьоагIон дешаш а, хIаьта иштта Азени Африкани халкъашта юкъе вIаши шоайла культура шеръяра дешаш, Азени Африкани кхалнаьха а берий а хьала дешаш.

„Заветы Ильича" яхача колхозе

ЛарттIа вIаштIехьабаьккхаб дукха ха йоаццаш вIашагIъеллача Сунженски районерча «Заветы Ильича» яхача колхозе животноводчески ферман болх. Ферма тIа доккхий а зIамига 91 бежан да. Белгалваьнна дика болх беш ва ферме возчик вола зIамига саг Сампиев Мухьмад. Норма денна 130—150% кхоачашъю цо.

Ферман болхлошта юкъе белгалъяьнна а, ший деш а я гIалгIай йоккха саг, 60 шу даьнна телятница Фаргиева Салихьат. Салихьат, ший йоккхалга ца хьожаш, Iалаьмате дика йоаххо еш лeладу шийга дIаденна 26 Iаса.

— ЦIагIа йоаккхачул дукхагIа ха ферма тIа йоаккх Салихьата. Уж Iаьсий ший доалахьа хилча а кхы дикагIа кхоабаргдацар цо. Цамогаш хинна ши бутт баьнна «Мурка» яха Iасилг ший цIагIара дена кIай маькхи шекари хьувкхаш, тоадир Салихьата, — яхаш дувц Салихьат дукха езача ферман болхлоша. Салихьата доал ду 26 Iасилг, цо дика кхабар бахьан долаш, тоаденна да.

Х?ара сага сих дулхи, даьттеи, шуреи даккхарна вай Даьхе Америкаина тIехьаккхеярна къахьегаи ба «Заветы Ильича» яхача колхозера животноводаш.

МАГАМЕДОВ Хь.

СУРТА ТIА: «Заветы Ильича» яхача колхоза телятница Фаргиева Салихьат.

Плиева И. Сурт.

Бахача наьха йоакхо ю райпо кулгалхоша

Хакиев Iадрахьман председатель воагIача хана 6 тика мара яцар Первомайски РайПО. ХIанз цига 9 тика я. Болхлошта а бахача наха а эшаш дола тайп-тайпара товараш да РайПо тикашка. Хакиев Iадрахьманеи цун заместитела Бекмурзиев Биланеи дика йоакхо ю болхлой. Жа доажадеш, юрташта гаьна болча болхлошта, уж болчча метте дIа а кхухьаш маькх а кхы дола товараш а лоаттаду. Керда денача товарех эггара хьалхара дакъа жега хьожача нахага, кхыча болхлошка дохк.

Хан-ханахьа хьаеллаш а, мах беш а я тикаш. Иштта болх беш я районера болхлой столови, дежурни тика. Йоакхо йолаш хьож н. н. Хакиеви Бекмурзиеви болхошкеи бахача нахагеи.

№ 3 йолча швейни фабрикан толамаш

Грознера швейни фабрика № 3 (директор А. Эльдарханов) берий матроскаш, йиIигий школьни формаш, берий кочамаш дукха кхытайпара йола продукци а арахецаш я.

Фабрикан коллективо, социалистически яхье а этта, дика къахьийгад шера йола план ханал хьалхагIа кхоачашъе гIерташ. Барзкъаш говза хьадахарах укх шера 11 бетта 874 метр кIадаши, 149 метр зипи кходаьд.

Балха хьалхле лелаеча н.н. В. Ивановас, Н. Солянниковас, Л. Хасановас дукха кхычара а производственни задани хIара бетта 130—167 процент кхоачашъю. Фабрикерча болхлоша, балха овсарал лакха а йоахаш, болхлоша беш бола болх аттагIа а беш йола 4 рацаонализаторски предложени яьй.

Ерригача коллективо баь дика болх бахьан долаш сийлен толам баьккхаб фабрикас — шера йола план 8 декабре 100 процентал тIехкхоачашъяьй. План дIахо а тIехкхоачашъяра болх беш я фабрикан коллектив.

М. ЧАПАНОВ

Дулхеи, колбасни изделейи, маша-даьттаи, чакхъяккханза йолча шурийи продукци арахецарна 1957 шера йола план ханал хьалхагIа кхоачашъярах бола ЦСУ ХОАМ

XX съездо даь соцамаш кхоачащдеш, даара продукцен производство дегIайоалаеш дика толамаш даьхад дулхеи-шурийи промышленностан предприятей болхлоша. Дулхи, колбасни изделеши, маша-даьттеи, чакхъяккханза йолча шурийи продукци арахецарна 1957 шера йола план ханал хьалхагIа кхоачашяьй.

1957 шера 15 декабре кхаьчача хана, дахача шера цу ханнарчул совгIа арахийцад дулх—400 эзар тонн, колбасни изделеш—100 эзар т. маша-даьтта — 8 эзар тонн, чакхъяккханза йолча шурий продукци — 1 миллион тонн. Дулхи шуреи арахецилга лоархIам боллаш лакхде вIаштIехьа даьннад хьайбаш леладар дукхагIа дегIадарцеи, шураи доахани заготовкай а закупкай а план ханал хьалхагIа кхоачашъярцеи.

Дулхеи-шурийи промышленностан коллективай болхлоша, укх шерах юхе йиса ха кхоачаялалехьа кхы тIа а дуккха дулхи, колбасни изделеши, машадаьттеи чакхъяккханза йолча шурий продукции арахецаргъя.

СССР Министрий Советера Центральни Статистически Управлени.

Кантышеверча клуба болх тоабе беза

1957 шера июнь бетта Қазахстанера цIа а вена, сай юрта Қантышеве айса кхо бутт боаккхаш, каст-каста водар со цигарча клубе. Қлуб ше дика яле а, гIулакхаш дезадаланзар сона цигара.

ХIанз, Нохч-ГIалгIай Пединституте се деша вахачул тIехьагIа, Қантышеве цIа массаза ваха, се ваьча сай юртарча клубе гIулакхаш миштад хьажа саррахьа чуотт со цига. Массаза ваха цхьа сурт да хьагуш дар. Балха ди чакхдаьнначул тIехьагIа цига паргIата са а леIа сакъердам а биаь чубаха йиш йолаш бац совхоза болхлой, хIана аьлча даим деш тIехьадиса ловзараш хул цига е юххьерча классашкарча бераштa юкъе бувцаш бIеха мотт а болаш бахаь нах хул.

Иштта нахацара гIулакх ца дезаш бола цхьабараш, клубе ца а болхаш, цIагIа Iийча гIойле хеташ ба, хIаьта хулиганаш шоашта товча тайпара шоай юхамаччахьара гIулакхаш леладеш ба.

14 саг мара юкъе воацаш йола Қантышеверча отделенени юкъерча школани комсомольски организаци общественни вахара юстара латт, уж куст доаца гIулакхаш дIадахарна деш хIама а дац.

Из болх порядках дIаоттабарна юртарча комсомольцаша шоашка эца еза хьалхале, графиках оттаяь дежурство хила еза, хIаьта кагийча бераштa шоаштта берий сеансаш хьувкха деза. Деша дегIача берий даьшцеи ноанощцеи бувзам хила беза хьехархой, каст-каста царца собранеш е еза, берий оамалаш а цар мишта деш а даьшта дIахайта деза.

У. ДУДАРОВ.

Хь-Б. МУТАЛИЕВ

Советски саг

Довне-шовне воацаш,
Наха бIук ца яхаш,
Советски саг
Ший къахьегаш воалл.
Цхьанне ца даьр
Хьалхар карагIдоалаш,
Паччахьагар
Цо хьадаьккхар доал.

Волавелар,
Эзар цо къел, моцал.
ТIем тIа массаз
Толам баьхар цо.
Цо хьош болча наькъа
ШакIан цIенал
ДIачакхйийлар
Оаташ во-хоарцо.

Цун шин кулго
ГIишле хьалъяьй
Шийна ваха.
Эрий аре
Цо чуерзаяьй.

Из бIубенна вода
Қхы а дIаха,
Мукълен байракх
Лакха ше айяь.

ДоттагIчоа - камаьрша,
Дечох беркат хулаш,
Советски саг
Ший къахьегаш воалл.
Беттах оагIув бетташ,
Сеткъашка бIатувсаш,
Вай спутникаш
Сигал деш я доал.

Ханза мо хьо вале
Хьай мул кхухьаш,
Царха хьа а
Диззаь дакъа доалл.
ХIара доагIаш
Долча шера
ДуккхагI даржаш.
Адмий дег чу
Дужаш латт хьа доал.

Ю. ЧАХҚИЕВ.

Керда шу

Қерда седкъий
Сигал хийца,
Даьхен сийле
ЛакхагI айяь,
«Говза» Штаташ
ТIехьа йитаь,
Хьона накъа
Тха мохк боагIа,
Қерда шу.

ДоттагI велош,
МоастагI велхош,
Қоталонаш
Тахан ювцаш,
Царца дегаш
Урауттташ,
Хьона накъа
Тхо ма доагIа,
Қерда шу.

Долле, долле,
Шек ца доалаш!
Довргдац хьох ди
Пайда боацаш.
Тхох хьо теша.

Хьох а хургда
Қоталоний
Қерда лагIа,
Долле, шу.

Даьхен боахам,
Халкъа вахар,
Iилма, говзал
Лакхдеш воай дар,
ЦIена уйлаш
Вежаращца
Дег чур екъаш,
ДIахьоргда вай,
Қерда шу.

Машар бахьан,
ТIема духьал
Майра къувсаш,
Халкъий вошал
ЧIоагIагI дувзаш,
Ираз, беркат
Хьайха дувлаш,
Машаре хьо
Хилда, шу.

Малгобекски районе Алан яхача юртара Дом культура.

И. ПЛИЕВА сурт.

Совнархоза бюллетена аргIан номер

Араяьннай Нохч-ГIалгIй совнархоза нефтеперерабатывающи промышленностен управленес кийчдеш долча бюллетена бархIлагIа номер.

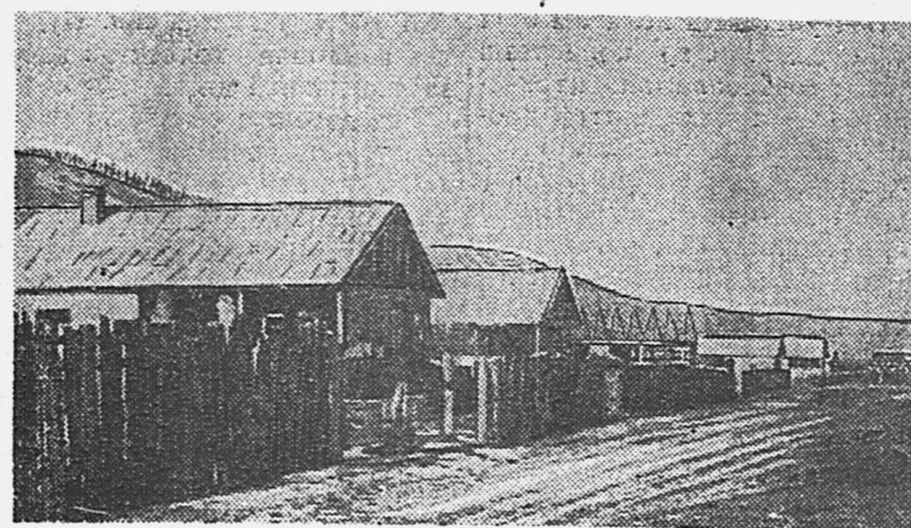
Номера тIа дувц. «Грознефтезаводстрой» яхача треста № 1 йолча стройупревленен новатораш нефтезаводской оборудованенна дика ремонт еш хилар.

ЛоархIаме толамаш даьхад цу коллективо. Нохч-ГIалгIай совнархоза строительни организацей системе эггара хьалхагIа кхоачашйир цо ялхлагIча пятилеткан шоллагIча шера план. Қоллективо укх шера 10 бетта 2 миллиони 668 эзари сом ахча а кходаьд, хIаьта балха овсарал 13 процента лакх а яьй.

Бюллетено новаторий говзал ювц, рационализаторий болх бувц. 1957 шера цхьайтта бетта балха юкъе йихьай 71 рационализаторски предложени, царех хьабаьннача пайдах 370 эзар сом хиннад.

Бюллетена тIа дикагIа болча болхлой сурташ а да. Царна юкъе ба монтажникий бригадир новкъ. Қолесников, электросварщик новкъ. Салгиреев М., слесарь новкъ. Суровкин, кхыбараш а.

АНИСИМОВ Ю.

Дукха цIенош даьд Нохч-ГIалгIай Республика юхаметтаоттаяьчул тIехьагIа Первомайски районе уллача Луговое (Мужече) яхача юрта. Юрта Къулбехьен-Малхбоалехьа йиллай керда улица. Массане бIарг тIаотташ а хоза а да гIалгIаша хьалдаь керда цIенош.

Сурта тIа: керда улица.

ПЛИЕВ И. текст а сурт а.

Оаха яздяьчун ларах

«СЕРДАЛО» газета тIа 5-ча декабре 44 номер тIа араяьннача «Подписчикашка газеташ ханнахьа дIаккхачийта» яхача статьяс гучадяьхараш бакъхилари, бехке бараш балхара дIабахари, Пхьиле - къонгий юртарча связан отделенен начальника административни бехк бари, хIанз укх сахьате связан отделенен болх тоалуш латташ хилари, наьха цIеношка радиош чуяхкар гIулакх кхоачащдерг хилари, дувцаш тхога хоам бу НГI АССР-а почтови связан отдела начальника Дашевскес.

Редактор М. ЛЬЯНОВ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 23, телефоны: редактора 2-07-01, отдела партийной жизни 2-41-23, отдел экономики 2-25-72, корректорской — 2-30-91.

СФ00002. Типография им. 11 августа 1918 года, проспект Революции 30/3. Заказ № 8938